

Lennart Sandgren (1926–2009)

Ulf Persson.

Matematiska Institutionen
Chalmers Tekniska Högskola och
Göteborgs Universitet
ulfp@chalmers.se

Lennart Sandgren var tillsammans med sin parhäst Carl Hyltén-Cavallius (1924–1977) kända hos en generation svenska matematikstuderande genom sina två läroböcker i Matematisk Analys som utkom i slutet av 50-talet¹. Dessa böcker utgjorde standardlitteraturen för de begynnande matematikkurserna (ett och två betyg) fram till slutet av 60-talet, och lär även ha varit i sporadiskt bruk fram till mitten av 80-talet. De utgjorde dessutom ett pionjärarbete i vilken den grundläggande analysen presenterades för första gången på svenska på ett både koncist och rigoröst sätt med franska böcker som Goursat och de la Vallée-Poussin som förebilder. Med tiden ansågs böckerna vara för svåra med sitt konsekventa ϵ - och δ -resonemang och fasades ut, men även senare svensk kurslitteratur står fortfarande i tacksamhetsskuld till dem.

Sandgren anlände till Lund som något av ett specialbegåvat matematiskt underbarn (som ung student lär han enligt samtida rykten ha haft A i matematik, och ett AB i fysik, och resten B) men blev efter några år överskuggad av Hörmanders inträde på scenen. Han disputerade 1955 på en avhandling om vibrationsproblem och tog många initiativ för att reformera den elementära matematikundervisningen med sin med dagens mått extremt låga genomströmningshastighet. Följden blev att undervisningen blev mer av skolundervisning än den varit tidigare då studenter lämnats vind för våg. Detta förebådade den stora studentexplosionen som inträffade i slutet av 60-talet.

Sandgren fortsatte dock inte sin lovande akademiska karriär och efter en period som lektor och rektor vid olika gymnasier följde han en politisk bana som ledde till en utnämning som statssekreterare i utbildningsdepartementet under en socialdemokratisk ministär. Därefter tjänade han som landshövding i Kristianstads län (79–84) och fortsatte som sådan även i Stockholm (85–91). Han innehade dessutom ordförandeuppdrag för styrelserna i Stiftelsen Skansen och Sveriges Television respektive. Kontakten med matematiken tycks ha ebbat ut, ty i de olika minnesrunor som publicerades runt om i Sverige nämnes visserligen hans matematiska bakgrund, men det är andra intressen som träder fram och andra kolleger som håller i pennan. Bland annat informeras man om hans brinnande intresse för trav och avelshästar.

---

¹Dessa hade föregripits av en ypperlig geometribok ett par år tidigare, som tyvärr har helt kommit i skymundan och i vilken man därmed finner bortglömd svensk geometrisk terminologi som numera skulle väl komma till pass

För att ge lite liv åt en annars formell och kortfattad framställning tar jag mig friheten att saxa ur de minnesord som Jaak Petree nyligen lät publicera i Svenska matematikersamfundets medlemsutskick (15 maj 2009).

Lennart Sandgren levde till hög ålder, men led mot slutet av en svår diabetes. När jag förberedde mig för min artikel om Hylltén-Cavallius i Utskicket ringde jag upp honom, och då upplyste han mig i sin vanliga lugna ton att man tagit bort hans båda ben.

Jag råkade dessa bägge redan 1953/54, då de gjorde provår på Lunds Katedral skola² medan undertecknad var elev i realgymnasiets högsta ringar.

Både Sandgren och Hylltén-Cavallius ansågs vara stora pedagogiska förmågor, men jag betraktade alltid den förre som den främste av dem. Under provårstiden gav han oss på en provräkning ett tal om kägelnittens brännpunktsegenskaper – typisk överkurs, troligen hämtad ur geometriboken, som jag hade förvärvat mig genast då den kom ut 1953. Numera har jag skänkt de flesta av mina matematiska böcker till Lunds Matematiskt Centrum, men de två av "Hylltécalle" har jag alltfört kvar som relik. (Jag har aldrig hört talas om Sandgrens bok, alltid denna Hylltécalle! Klart orättvist!)

I maj 1954 tog jag studenten på 'Katte' och på hösten började jag studera på matematiska institutionen i en helt nybyggd fastighet. Samtidigt med Jan-Erik Roos, från Halmstad. Vi två fick genast genistämpeln på oss (det värsta som kunde hända unga män³) och refererades hädanefter som radarparet "Roos och Peetre". En mulen höstkväll ringde Sandgren på i mina föräldrars lägenhet på Måsvägen, då i stadens utkant och under ljusa dagar med Köpenhamnsutsikt, och lånade mig sitt exemplar av Goursats "Cours d'analyse" – bibeln för svenska matematikerna innan Sandgren och Hylltén-Cavallius dök upp på scenen.

En stor händelse i Lund våren 1955 var två disputationer, av Sandgren och litet senare Hylltén-Cavallius, med från utlandet hämtade 1-a opponenter. Jag var närvarande på Sandgrens disputation. Opponent var fransmannen Jacques-Louis, som kom att spela en stor roll i mitt liv. Givetvis talade han enbart franska.

Båda blev efter disputationer docenter, vilket var en rent formell, till intet pliktande upphöjelse. Hylltén-Cavallius blev så småningom universitetslektor och som sådan mycket uppskattad av elever såväl som kolleger.

²"Katte", grundad kring år 1000 av Knut den Helige, kung av England och Danmark, senare förlagd till den tomt i Lund, där CXII residerade under sina 3 år i staden, man väntade en invasion från de allierade, ryssar och danskar, men lyckligtvis blev tsar Peter ovän med danske kungen och åkte hem. Annars hade Skåne varit danskt även denna dag.

³Kvinnor fanns inte på den tiden!